

Et ægtepar fra gården Føltved i Øster Hassing

*I 2019 indledtes et samarbejde mellem Hals Arkiv og lokalavisen Limfjordsnyt som indebar, at Hals Arkiv leverede artikler under temaet **Fra Hals Arkivs arbejdsmark**, mens Limfjordsnyt lagde spaltepads til trykning af artiklerne i avisen. Dette samarbejde har været til stor glæde for arkivet, som herved fik mulighed for at promovere sig i form af mindre artikler, og med de tilbagemeldinger, som arkivet har fået, har artiklerne også været til stor glæde for avisens læsere.*

Af Klem Thomsen

Hovedpersonerne i denne beretning er Iver Pedersen (1764-1842) og Else Nielsdatter (1772-1845). Han er født på en af Føltved gårdene i Øster Hassing sogn, den sydligste af disse, som i dag bliver kaldt Ovre Føltved og som ligger på adressen Føltvedvej 19. Senere bliver han ejer af samme gård, men visse omstændigheder tvinger ham fra gården i utide.

Iver Pedersen bliver i 1793 gift med Else Nielsdatter. Ægteparret får sønnen Peder i 1795, sønnen Søren i 1796, datteren Anne Marie i 1797, datteren Else Marie i 1802, datteren Birthe i 1804, sønnen Niels i 1806, sønnen Christen i 1808, datteren Ane Magrethe i 1810 og sønnen Thomas i 1813. De 5 ældste børn er født i Gandrup, mens de 4 yngste er født på Føltved.

Det vides med bestemthed, at Iver Pedersen bliver ejer af Føltved, formentlig den første selvejer af Ovre Føltved, dvs. den første ejer som selv bor på ejendommen. Det vides dog ikke, hvornår dette ejerskab starter, kun at det slutter omkring 1821. Ejerskabet slutter utilsigtet, formentlig med baggrund i ydre omstændigheder. Tiden efter Englandskrigene 1807-1814 og statsbankerotten i 1813 (som egentlig er en pengeombytning) resulterer i en krise for landbruget med faldende priser, og denne kulminer i årene 1822-1825, så måske ligger årsagen til Iver Pedersens økonomiske problemer i denne krise.

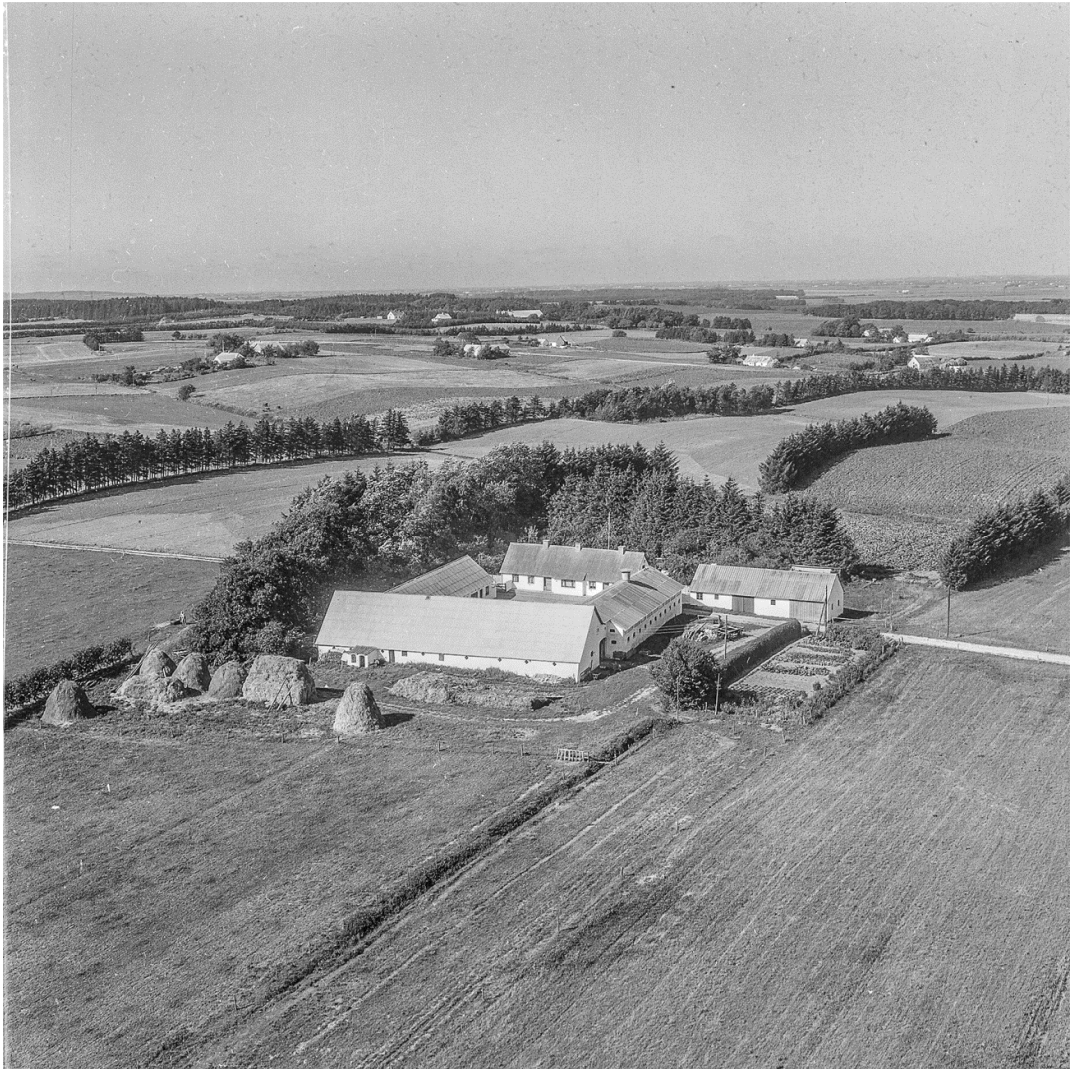
Iver Pedersens ejendomme bliver afhændet som et opbudsbo. Opbud er at overlade alt sit gods til sine kreditorer, som derefter deler det imellem sig. Ordningen medfører den fordel for skyldneren, at han på denne måde får adgang til at afslutte sine pengeforpligtelser, ved at hans ejendele udlægges til kreditorerne som betaling. Han undgår derved at komme i gældsængsel. Ordningen bliver ophævet i 1858. Når der skrives, at der afhændes ejendomme skyldes det, at der bliver afholdt flere auktioner i *Iver Pedersen Føltveds Opbudsboe*. Ikke alle auktionerne er fundet, men den 16. oktober 1821 afholdes den 4. auktion og den 12. december 1821 afholdes den 5. auktion. Det var således en større ejendom, Iver Pedersen havde samlet, men ved de mange auktioner opsplittes denne i flere bidder.

Noget tyder på, at Iver Pedersen får lov at bo på Føltved frem til omkring 1824. Dette år konfirmeres sønnen Christen og datteren Ane Margrethe, og som børnenes opholdssted er angivet *Føltved*. Herefter starter formentlig en nomadetilværelse for ægteparret. Måske har den yngste søn fulgt dem et

stykke tid, men de øvrige yngre børn sikkert er ude og tjene, mens nogle af de ældre har stiftet bo. Heldigvis for ægteparret, så disse børn kan skiftes til at have dem boende.

Ved folketællingen i 1834 bor ægteparret Iver Pedersen og Else Nielsdatter ved datteren Anne Marie Iversdatter og dennes mand Peder Christian Christoffersen på gården Vesterhaven i Øster Hassing. Den 70-årige Iver Pedersen angives at være *inderste og daglejer*, så de bor til leje i et værelse på gården, og han ernærer sig ved at hjælpe til rundt omkring. De bor stadig på stedet ved folketællingen i 1840, men nu er datteren død og svigersønnen gift igen. Her angives Iver Pedersen stadig at være *indsidder*. Han arbejder dog ikke længere som daglejer, men ægteparret *forsørges ved deres børn*. Denne formulering i folketællingen er nok det nærmeste, vi kommer virkeligheden.

Kort efter må ægteparret være flyttet, for den 14. maj 1842 dør Iver Pedersen, *Indsidder hos Sønnen Niels Iversen i Horsens født i Føltved i Østerhassing Sogn*. Der er tale om Horsens sogn i Kjær Herred. Snart efter må hans enke Else Nielsdatter være flyttet igen, for ved folketællingen i 1845 er hun at finde ved datteren Birthe (Birgitte) Iversdatter og dennes mand Niels Hansen i Hals. Her angives hun at være konens mor, der *forsørges af husfaderen*. Men hendes flytten rundt er snart forbi, for den 10. maj 1845 dør Else Nielsdatter i Hals, *Enke af Aftægtsmand Iver Pedersen, opholder sig hos sin Svigersøn Niels Hansen i Hals*. At Iver Pedersen var aftægtsmand er nu ikke helt korrekt. Han var det ikke som normalt ved kontrakt, men med lidt god vilje kan man måske kalde ham aftægtsmand på børnenes nåde. Man kan så kun håbe på, at ægteparret ikke har flyttet mere rundt blandt børnene, end kilder viser.

Ovre Føltved på Føltvedvej 19 fotograferet i 1959. Foto: Sylvest Jensen, Det kgl. Bibliotek, Hals Arkiv, B15579.

Udsnit af matrikelkort over ejerlavet "Føltved, Ø. Hassing" dækkende perioden 1812-1866 og løbende opdateret i samme periode. Kortet er hentet på hjemmesiden hkpn.gst.dk (Historiske kort på nettet). Vejen mod syd går til Øster Hassing kirke, dvs. den gamle Øster Hassing kirke som lå ved siden af gården Kirkegaard på nutidens Føltvedvej 1. Vejen mod nordvest går til gården Øster Aslund. Vejen, der går tværs over arealet, går mod øst imod Hølund og Langtved (og herfra videre mod Ulsted) og mod vest imod Horsens (nutidens by Langholt); denne vej svarer til nutidens Øster Hassing Vej. Gården Føltved, i dag Ovre Føltved (Føltvedvej 19), blev først opsplittet i matrikelnumrene 1a, 1b, 1c og 1d i 1860. Cirka midt på kortet under matr. nr. 1c og 1d står "Christen Jensen" (ejer af Føltved 1823-1860). Ovenfor Christen Jensens navn er her med rødt skrevet "Iver Pedersen", og navnet blev steget ud, da Iver Pedersen ikke længere var ejer.

Denne artikel er tidligere publiceret i november 2021 i avisen Limfjordsnyt.